

תאריך עדכון: 28/03/18

השיר ככלי טיפולי
מרצה: ד"ר אבי גלבוש
(47-924-01, 47-931-02)

מועד הקורס: סמסטר א', יום ג', 12:00-14:00.

שנת לימודים: תשע"ט

מטרות הקורס:

התוודעות לז'אנר השירים ולכוחם הטיפולי.
הכרת כלים מוסיקליים-טיפוליים המערבים שימוש בשירים.
פיתוח יכולת הלחנה של שירים למטרות טיפוליות.
הרחבת רפרטואר השירים המוכרים.

תיאור הקורס:

בקורס זה נתמקד בשיר ככלי טיפולי. נתוודע לדרכים בהן ניתן להשתמש בשיר בקונטקסט הטיפולי. כמו כן נבנה רפרטואר של שירים שיהיה מורכב משירים מוכרים ומשירים חדשים שיולחנו במיוחד לצורך הקורס. השירים יוכנו בהתאם לצרכים של אוכלוסיות טיפוליות שונות ולפי שלבי ההתפתחות, מינקות ועד זקנה. בכל שיעור נבצע את השירים ונתאים ליווי שהולם את הצרכים, המטרות והתוכן אליו מתייחס השיר. תינתן הדרכה כיצד לכוון את יכולת ההלחנה ואת אופן ליווי השירים למטרות הטיפוליות.

מבנה הקורס:

הקורס יהיה בפורמט של סדנה. השיעורים יוקדשו להכנת שירים ולביצועם בפורום כיתתי. לקראת כל אחד משיעורים אלו יש להכין שיר: שבוע הכנת שיר מוכר ושבוע הלחנת שיר. השיעורים יתחלקו למספר תקופות במעגל החיים:

תקופת הינקות (בטווח שבי 0-2)

תקופת הילדות (בטווח שבין 2-10)

גיל ההתבגרות (בטווח שבין 10-20)

שנות ה-20-40

גיל הפרישה והלאה

לגבי כל קבוצת גיל נדון באוכלוסיות טיפוליות אופייניות, בנושאים טיפוליים אופייניים וכיצד ניתן להשתמש בשירים כדי לקדם אותם. בנוסף, תהיה בקורס הרצאת אורח של מטפל/ת במוסיקה המשתמש/ת בשירים ובכתיבת שירים בעבודה וכך נוכל להתוודע לשיטות עבודה אלה.

חובות הקורס:

השתתפות בשיעורים.

קריאת מאמרים רלוונטיים ע"פ רשימה שתינתן.

הכנה של שיר מוכר לנגינה בפורום כיתתי לכל אחת מקבוצות הגיל והלחנה של שיר לכל קבוצת גיל. ביצוע השירים בפורום כיתתי.

הוראות טכניות:

1. כדי שכולנו נוכל להשתמש בשיר, יש להביא אותו בגרסה מלאה וברורה הכוללת: תווים + אקורדים + מילים + מילים תחת התווים. לחילופין, מילים + אקורדים + הקלטה של השיר. לציין את שם מחבר המילים ואת שם המלחין. לצלם במספר עותקים שיספיק לכולם. בשירים מוכרים אפשר להיעזר באתרים כדוגמת www.shiron.net.
2. בנוסף יש לכתוב מהי הסיטואציה הטיפולית או הנושא הטיפולי שאליו מכוון השיר, מדוע נבחר שיר זה, ומה בליווי תואם את הקונטקסט הטיפולי.

ביבליוגרפיה

- Amir, D. (1990). A song is born: Discovering meaning in improvised songs through a phenomenological analysis of two music therapy sessions with a traumatic spinal-cord injured young adult. *Music Therapy*, 9(1), 62–81.
- Amir, D. (1997). Understanding the role of folk songs in Jewish-Israeli culture: Implications for music therapy. *The World of Music*, 39(1), 111-127.
- Amir, D. (1998). The use of Israeli folksongs in dealing with women's bereavement and loss in music therapy. In D. Dokter (Ed.), *Arts therapists, refugees and migrants reaching across borders* (pp. 217-235). London: Jessica Kingsley Publishers.
- Austin, D. (1999). Vocal improvisation in analytically oriented music therapy with adults. In T. Wigram, & J. De Backer (Eds.), *Clinical applications of music therapy in psychiatry* (pp. 141-157). London: Jessica Kingsley Publishers.
- Austin, D. (2001). In search of the self: The use of vocal holding techniques with adults traumatized as children. *Music Therapy Perspectives*, 19, 22-30.
- Bailey, L. M. (1984). The use of songs in music therapy with cancer patients and their families. *Music Therapy*, 4(1), 5–17.
- Baker, F., Wigram, T. (2004). Finding climax and cadence in the uninflected voice. *Music Therapy Perspectives*, 22(1), 4-10.
- Baker, F., Wigram, T. (2005). *Songwriting: Methods, techniques and clinical applications for music therapy clinicians, educators, and students*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Baker, F., Wigram, T., & Gold, C. (2005). The effects of a song singing programme on the affective speaking intonation of people with traumatic brain injury. *Brain Injury*, 19(7), 519-528.
- Baker, F., Kennelly, J., & Tamplin, J. (2005). Themes within Songs Written by People with Traumatic Brain Injury: Gender Differences. *Journal of Music Therapy*, 42(2), 111-122.
- Bright, R. (1972). *Music in geriatric care*. Lynbrook, NY: Musicgraphics.
- Brodsky, W. (1986). Songs from the heart: New paths to greater maturity. *The Arts in Psychotherapy*, 13, 333-341.
- Brodsky, W. (1989). Music therapy as an intervention for children with cancer in isolation rooms. *Music Therapy*, 8(1), 17-36.
- Dalton, T. A., & Krout, R. E. (2005). Development of the Grief Process Scale through music therapy songwriting with bereaved adolescents. *Arts in Psychotherapy*, 32(2), 131-143.

- Edgerton, C. D. (1990). Creative group songwriting. *Music Therapy Perspectives*, 8, 15-19.
- Edwards, J. (1998). Music therapy for children with severe burn injury. *Music Therapy Perspectives*, 16(1), 21-26.
- Eliram, T. (1995). *Shirei Eretz Israel (Songs of the Land of Israel)—The Creation and Meaning of a Popular Music Repertoire at the End of the 20th Century*. M.A. Thesis, Bar Ilan University, Ramat-Gan, Israel (in Hebrew).
- Farnan, L. A. (1987). Composing music for use in therapy. *Music Therapy Perspectives*, 4, 8-14.
- Ficken, T. (1976). The use of songwriting in a psychiatric setting. *Journal of Music Therapy*, 13(4), 163–172.
- Freed, T. (1987). Songwriting with the chemically dependent. *Music Therapy Perspectives*, 4, 13-18.
- Gardner, H. (1981). Do babies sing a universal song? *Psychology Today*, December, 70-76.
- Herman, F. & Smith, J. C. (1988). *Accentuate the positive expressive arts for children with disabilities*. Toronto, Ontario: Jimani Publications. Songs: Part 2, theme, 3 unit 2, pp. 57-66.
- Jones, J. D. (2005). A Comparison of Songwriting and Lyric Analysis Techniques to Evoke Emotional Change in a Single Session with People Who are Chemically Dependent. *Journal of Music Therapy*, 42(2), 94-110.
- Mayers, K. S. (1995). Songwriting as a way to decrease anxiety and distress in traumatized children. *The Arts in Psychotherapy*, 22(5), 495-498.
- McFerran, S.K. (2004). Using Songs with Groups of Teenagers: How Does It Work? *Social Work With Groups*, 27(2-3), 143-157.
- Newham, P. (1999). *Using voice and song in therapy: The practical application of voice movement therapy*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Nordoff, P. & Robbins, C. (1971). *Music therapy in special education*. NY: John Day Company. Singing, Chapter I: pp 21-46.
- Nordoff, P. & Robbins, C. (1977). *Creative music therapy*. Ny: John Day Company. Developing Music Resources pp. 209-239.
- O'callaghan, C. C. (1997). Therapeutic opportunities associated with the music when using songwriting in palliative care. *Music Therapy Perspectives*, 15(1), 32-38.
- Pasiali, V. (2004). The use of prescriptive therapeutic songs in a home-based environment to promote social skills acquisition by children with autism: Three case studies. *Music Therapy Perspectives*, 22(1), 11-20.

- Robb, S. L. (1996). Techniques in songwriting: Restoring emotional and physical well being in adolescents who have been traumatically injured. *Music Therapy Perspectives, 14*(1), 30-37.
- Robbins, C. & Robbins, C. (1980). *Music for the hearing impaired and other special groups: Manual and curriculum guide*. St. Louis, MO: MMB. Singing, Singing Songs, pp. 51-81.
- Schmidt, J. A. (1983). Songwriting as a therapeutic procedure. *Music Therapy Perspectives, 1*, 4-7.
- Silber, F., & Hes, J. P. (1995). The use of songwriting with patients diagnosed with alzheimer's disease. *Music Therapy Perspectives, 13*(1), 31-34.
- Silverman, M. J. (2003). Contingency songwriting to reduce combativeness and non-cooperation in a client with schizophrenia: A case study. *Arts in Psychotherapy, 30*(1), 25-33.
- Soshensky, R. (2001). Music therapy and addiction. *Music Therapy Perspectives, 19*, 45-52.
- Tyson, F. (1982). Individual singing instruction: An evolutionary framework for psychiatric therapists. *Music Therapy Perspectives, 1*(1), 5-15.
- Wexler, M. M. D. (1989). The use of song in grief therapy with Cibecue White Mountain Apaches. *Music Therapy Perspectives, 7*, 63-66.